

T.E.Lawrence, *The Seven Pillars of Wisdom* (Oxford: Oxford Times, 1926)

Ο Thomas Edward Lawrence, ή αλλιώς Lawrence of Arabia, γεννήθηκε στις 16 Αυγούστου του 1888 στην Ουαλία από Αγγλο-Ιρλανδό πατέρα και Σκωτσέζα μητέρα. Αποτελεί έναν από τους πιο γνωστούς Βρετανούς αξιωματικούς, ειδικά από εκείνους που συμμετείχαν στον Α Παγκοσμίο Πόλεμο. Ήταν επίσης ιστορικός, αρχαιολόγος, διπλωμάτης και συγγραφέας. Σπούδασε Ιστορία στο Jesus College της Οξφόρδης από το 1907 μέχρι το 1910 και δούλεψε ως αρχαιολόγος στη Συρία από το 1910 μέχρι το 1914. Μετά το ξέσπασμα του Α Παγκοσμίου Πολέμου το 1914, κατατάχθηκε ως εθελοντής στο Βρετανικό Στρατό της Αιγύπτου και έμεινε εκεί μέχρι το 1916. Τότε, του δόθηκε εντολή από το Βρετανικό Αρχηγείο του Καΐρου να μεταβεί στην Αραβία για να συνδράμει τους Άραβες στην έναρξη της Αραβικής Εξέγερσης, εξαιτίας της οποίας έγινε γνωστός παγκοσμίως. Παρέμεινε στο Αραβικό Κίνημα μέχρι την επιτυχή έκβαση του το 1918, ενώ συμμετείχε στη Διάσκεψη Ειρήνης του Παρισιού τον Ιανουάριο - Μάιο του 1919 εκπροσωπώντας τους Βρετανούς και τους Άραβες. Το 1922 αποσύρθηκε από τη δημόσια ζωή. Συνέχισε όμως να υπηρετεί, ως μόνιμος αξιωματικός πια, στο Βρετανικό Στρατό και στη Βασιλική Πολεμική Αεροπορία μέχρι το 1935. Παράλληλα, ανέπτυξε αξιόλογη συγγραφική δραστηριότητα με πιο σημαντικά έργα του να είναι το βιβλίο *The Seven Pillars of Wisdom* (1926), το *Revolt in the Desert* (1927, μια πιο συνοπτική έκδοση του *The Seven Pillars of Wisdom*) και το *The Mint* (εκδόθηκε το 1955, μετά το θάνατο του). Πέθανε δύο μήνες μετά την παραίτηση του από το στρατό, στις 19 Μαΐου του 1935 στην Αγγλία, λίγες μέρες μετά από δυστύχημα που είχε με τη μοτοσυκλέτα του, σε ηλικία μόλις 46 ετών.

Οι Επτά Στύλοι της Σοφίας αποτελούν το πιο γνωστό και σημαντικό βιβλίο του. Το βιβλίο αυτό, έπειτα από πολλές περιπέτειες, γράφτηκε το χειμώνα του 1919-1920 και η μορφή του ολοκληρώθηκε το 1921. Τελικά, εκδόθηκε 5 χρόνια αργότερα, το 1926. Αποτελεί ένα αυτοβιογραφικό έργο του συγγραφέα όπου καταγράφει τη συνδρομή του και τις εμπειρίες που αποκόμισε από τη συμμετοχή του στην Αραβική Εξέγερση (Ιούνιος 1916 - Οκτώβριος 1918). Όπως τονίζει και ο ίδιος, «το βιβλίο πραγματεύεται την ιστορία μου για τη συμμετοχή μου ως εκπροσώπου της χώρας μου, της Μεγάλης Βρετανίας, στην Αραβική Εξέγερση και όχι μόνο την ιστορία της» (σελ.7). Στη συνέχεια, ορίζει την Αραβική Εξέγερση λέγοντας ότι, παρά τη συνδρομή των Δυνάμεων της Αντάντ (Μ.Βρετανία και Γαλλία), «αποτελεί χωρίς αμφιβολία έναν αραβικό πόλεμο που διεξήχθη και καθοδηγήθηκε από τους Άραβες με ηγέτες το Σερίφη της Μέκκα Hussein ibn Ali και τους γιους του Ali, Abdullah, Faisal και Zeid εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας για τη δημιουργία ενός αραβικού έθνους-κράτους στην Αραβία» (σελ.6). Ο Lawrence, αν και Βρετανός, ταυτίζεται απόλυτα με τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα των Αράβων.

Οι Επτά Στύλοι της Σοφίας αποτελούνται από την εισαγωγή, που διακρίνεται σε ένα εισαγωγικό κεφάλαιο και την κυρία εισαγωγή, το κυρίως μέρος που αποτελείται από

10 κεφάλαια και τον επίλογο. Πριν από αυτά, περιλαμβάνει την αφιέρωση ενός ποιήματος σε κάποιο πρόσωπο με τα αρχικά S.A. (εικάζεται ότι το πρόσωπο αυτό είναι ο Selim Ahmed ο οποίος ήταν από τη Συρία όπου ο Lawrence τον είχε γνωρίσει και είχαν δεθεί πολύ και πέθανε από τύφο σε ηλικία 19 ετών) και μια αναγνώριση των υπηρεσιών όλων, Αράβων, Βρετανών και άλλων, που συνέβαλλαν στην εκπλήρωση του Αγώνα.

Στο εισαγωγικό κεφάλαιο ο Lawrence ορίζει σύντομα την Αραβική Εξέγερση και τα βασικά χαρακτηριστικά της, και επισημαίνει ότι πολλοί άνθρωποι, επώνυμοι και ανώνυμοι, ξεπέρασαν πολλές και μεγάλες δυσκολίες για να την οδηγήσουν σε θετική έκβαση. Στην κύρια εισαγωγή, διευκρινίζει ότι η Μεγάλη Βρετανία αποφάσισε να βοηθήσει τους Άραβες καθώς πεποιθήση της κυβέρνησης, και βασικά του Υπουργού Πολέμου Κίτσεναρ, ήταν πως μια επανάσταση των αραβόφωνων λαών εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας θα προκαλούσε έμμεσο πλήγμα στη Γερμανία που ήταν σύμμαχος της, ενώ θα ωφελούσε την Μεγάλη Βρετανία στην αναμέτρηση της με την τελευταία. Παράλληλα, κάνει μια αναδρομή στην ιστορία των Αράβων και αναγνωρίζει ως αίτιο του αραβικού ξεσηκωμού την καταπίεση και την κακομεταχείριση των Αράβων από τους Οθωμανούς.

Στο κύριο μέρος περιγράφει αναλυτικότερα τις συνθήκες της Αραβικής Εξέγερσης. Στο πρώτο κεφάλαιο ο Lawrence θεωρεί αρχικά, ότι οι μέχρι τότε αδυναμίες της Εξέγερσης οφείλονταν στην κακή ηγεσία των συμμάχων Αράβων και Βρετανών. Όταν όμως συνάντησε τους επικεφαλής της οικογένειας του Άραβα Σείχη καταλήγει στη διαπίστωση ότι ο γιος του Faisal με τα προσόντα του, την κατάλληλη στήριξη σε άνδρες και όπλα και την εκμετάλλευση εκ μέρους του του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας θα μπορούσε να εξελιχθεί σε μεγάλο ηγέτη για αυτήν. Όσον αφορά την πολεμική τους προσπάθεια, κατανόησε ότι λόγω της μη ύπαρξης αραβικού τακτικού στρατού, οι Άραβες ήταν αρκετά καλύτεροι στην άμυνα από ότι στην επίθεση και ότι ο ιδανικός πόλεμος για αυτούς ήταν ο ανταρτοπόλεμος στον οποίο θα μπορούσαν να εκμεταλλευτούν και το τραχύ και βραχώδες έδαφος της Αραβίας. Επίσης, διέκρινε το πρόσημο του Κινήματος μόνο ως εθνικό και όχι θρησκευτικό και ως βασικά χαρακτηριστικά ενός μελλοντικού αραβικού έθνους-κράτους την ενιαία κυβέρνηση, γλώσσα και θρησκεία. Στο δεύτερο κεφάλαιο, ο συγγραφέας εκφράζει τη δυσαρέσκεια του για την επιθετική ανικανότητα των Αράβων, οι οποίοι ηττήθηκαν υπό το Faisal και, υπό συνθήκες διάλυσης, πήγαν στο Yenbo. Εκεί, αποφασίσαν την πρώτη τους συντονισμένη επιθετική ενέργεια, να κτυπήσουν δηλαδή το σιδηρόδρομο των Οθωμανών και να πολιορκήσουν τη Al Wejh, την οποία και κατέκτησαν. Έκτοτε, οι Άραβες είναι συνεχώς σε επίθεση, ενώ οι Οθωμανοί σε άμυνα. Στο τρίτο κεφάλαιο, ο Lawrence περιγράφει τη διαφωνία του σχετικά με την άμεση κατάληψη της Μεδίνας, καθώς οι Άραβες δεν ήταν ακόμα τόσο ισχυροί επιθετικά και υποστήριξε την πρωτοβουλία για συνεχή πλήγματα στον σιδηρόδρομο. Η ιδέα του απορρίφθηκε, και έτσι, κατευθύνθηκε στην Aqaba για να συμμετάσχει στην πολιορκία της. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η κατάκτηση της Aqaba και ο τερματισμός του πολέμου της Hejaz (1916-1917), ενώ στο πέμπτο κεφάλαιο

παρουσιάζεται η μετακίνηση στο μέτωπο της Συρίας για να βοηθήσουν οι Άραβες τους Βρετανούς υπό τον Allenby. Στο έκτο εξιστορείται η αποτυχία της επιχείρησης διακοπής του σιδηροδρόμου στη κοιλάδα του Yarmuk, που θα προκαλούσε σύγχυση στην αναμενόμενη οθωμανική υποχώρηση, και η κατάκτηση της Ιερουσαλήμ από τους Βρετανούς. Στο έβδομο κεφάλαιο ο Lawrence περιγράφει την εκστρατεία στη Νεκρά Θάλασσα στην οποία συμμετείχε μαζί με τις αραβικές δυνάμεις, εκστρατεία την οποία τους είχε θέσει ο Allenby. Αρχικά, κατάφεραν να κατακτήσουν και να διατηρήσουν την Tafilah, όμως τελικά εξαιτίας κακών καιρικών συνθηκών και λανθασμένων χειρισμών τους, η πόλη χάθηκε. Στο όγδοο κεφάλαιο διηγείται το πώς η γερμανική αντεπίθεση στη Φλάνδρα οδήγησε στην απώλεια μονάδων για τον Allenby και στη σταθεροποίηση του μετώπου, αλλά και το πώς οι Άραβες πετύχαιναν πια μόνοι τους νίκες χωρίς τη συνδρομή των Βρετανών. Στο ένατο κεφάλαιο αναλύεται η προετοιμασία των Αράβων και των Συμμάχων για την τελική φθινοπωρινή επίθεση κατά των Οθωμανών.

Τελικά, στο δέκατο κεφάλαιο, ο Lawrence περιγράφει το επιτυχές τέλος της Αραβικής Εξέγερσης με την κατάληψη της Παλαιστίνης, της Deraa, με αποκορύφωμα την κατάκτηση της Δαμασκού χωρίς καμία αντίσταση την 1η Οκτωβρίου 1918. Η εξιστόρηση τελειώνει με την αποχώρηση του πρωταγωνιστή από τη Δαμασκό τρεις μέρες αργότερα, στις 4 Οκτωβρίου. Στο Επίλογο, συμπεραίνει ότι η νίκη της Αντάντ στον Ανατολικό Πόλεμο συνέβαλλε και στη νίκη της στον Ά Παγκόσμιο Πόλεμο.

Οι Επτά Στύλοι της Σοφίας, παρά τη συχνή έλλειψη αντικειμενικότητας του συγγραφέα και την υπερπροβολή του, αποτελεί ένα πολύτιμο θησαυρό για τη μελέτη της Αραβικής Εξέγερσης και γενικότερα του φαινομένου του ανταρτοπολέμου.

Επιμέλεια: Λεωνίδας Καρακίτσος

